

Pita Limjaroenrat: 'Ngôi sao mới nổi' của Thái Lan - người thề sẽ tạo nên sự khác biệt

Jonathan Head

Phóng viên BBC khu vực Đông Nam Á

30/5/2023

Pita Limjaroenrat không phải là một chính trị gia người Thái điển hình như bạn từng biết.

Ở một đất nước nơi tuổi trung bình của các bộ trưởng nội các là 65, nơi sự kính trọng đối với người già vẫn là một truyền thống được giữ gìn, tuổi trẻ của ông - trông ông trẻ hơn nhiều so với tuổi 42 - và sự tự tin không nao núng khiến ông trở nên nổi bật.

Việc ông ấy, sau một kết quả bầu cử gây sốc đã đưa đảng Move Forward theo chủ nghĩa cải cách của ông dẫn trước tất cả các đảng khác, sẵn sàng trở thành thủ tướng trẻ nhất sau 78 năm, đã khiến giới chính trị gia bảo thủ vốn đã thống trị Thái Lan trong hầu hết thời kỳ hiện đại phải choáng váng.

Các cuộc đàm phán khó khăn hiện đang được tiến hành để thành lập một chính phủ liên minh với Pheu Thai, đảng lớn thứ hai, vốn đã thắng trong mỗi kỳ bầu cử ở Thái Lan kể từ năm 2001, và đã từng được kỳ vọng chiến thắng trong cuộc bầu cử mới đây nhất hôm 14/5.

Cả Pheu Thai và Move Forward đều coi mình là tiến bộ, chống lại sự can thiệp của quân đội vào chính trị như cuộc đảo chính năm 2014 đã lật đổ chính quyền của đảng Pheu Thai.

Nhưng các nhà hoạt động trẻ của đảng Move Forward đã vượt qua đảng lâu đời hơn này, và đánh bại các ứng cử viên của Pheu Thai, với một chiến dịch dựa chủ yếu vào mạng xã hội, giàu trí tưởng tượng,

giúp các cử tri hoàn toàn đoạn tuyệt với quá khứ, và mang lại cho họ một hình thức lãnh đạo chính trị hoàn toàn khác.

"Tôi khác biệt," Pita nói với tôi. "Chúng tôi không thành lập một liên minh để theo đuổi một sự cải cách nhanh chóng hoặc để đưa tôi lên làm thủ tướng. Tôi ở trong chính phủ vì người dân. Thế giới đã thay đổi."

Nguồn hình ảnh, Getty Images

Chụp lại hình ảnh,

Pita Limjaroenrat

"Bạn không cần phải là một người đàn ông mạnh mẽ, với nam tính độc hại, để đảm bảo 'người dân phải lắng nghe tôi, và tôi luôn phải ở tâm điểm của sự chú ý."

"Tôi không cần phải lúc nào cũng hoàn hảo. Tôi có thể chỉ là một người bình thường ở Thái Lan, lái xe máy, ăn thức ăn đường phố như bao người khác."

Pita Limjaroenrat sinh ra trong một gia đình người Thái giàu có.

Ông kể lại việc được gửi đi học ở New Zealand khi đang ở tuổi thiếu niên, thời gian ông sống ở Mỹ theo học sau đại học, và trải nghiệm tham gia công việc kinh doanh cám gạo của gia đình, và rồi trở thành giám đốc điều hành của công ty Grab, như những ảnh hưởng hình thành trong ông.

Ông ngưỡng mộ những nhà lãnh đạo bình dị như Jacinda Ardern của New Zealand, José "Pepe" Mujica của Uruguay.

Move Forward có chương trình cải cách tham vọng nhất trong số bất kỳ đảng nào trong lịch sử bầu cử của Thái Lan.

Nguồn hình ảnh, Getty Images

Chụp lại hình ảnh,

Đảng của ông Pita Limjaroenrat mang lại cho các cử tri một thời gian đoạn tuyệt với quá khứ

Trong số 300 chính sách mà đảng này nêu ra trong tuyên ngôn của mình, có hôn nhân bình đẳng cho LGBTQ Thái, chấm dứt nghĩa vụ quân sự, giải quyết độc quyền kinh doanh, và đại tu hệ thống giáo dục để phù hợp với nền kinh tế thế kỷ 21.

Đảng Move Forward có kế hoạch xóa bỏ hiến pháp do quân đội soạn thảo, và đưa hàng loạt các lợi tức kinh doanh của quân đội về Bộ Tài chính.

"Đây là thời điểm để kết thúc chu kỳ đảo chính quân sự, và thời điểm để chấm dứt tham nhũng trong chính trị vốn mở đường cho đảo chính," ông Pita nói.

Nguồn hình ảnh, EPA

Chụp lại hình ảnh,

Move Forward dùng mạng xã hội để giành đa số ủng hộ của cử tri

Nhưng đề xuất gây tranh cãi nhất của đảng Move Forward là sửa luật khi quân (the lèse majesté law) - vốn áp án tù dài lên những người bị kết tội phỉ báng hoàng gia, và bắt đầu đối thoại về mối quan hệ giữa chế độ quân chủ và người dân Thái.

Nhiều người trong số 250 thượng nghị sỹ, những người được bổ nhiệm bởi chính phủ quân đội trước đó, và những người được yêu cầu tham gia bầu cử quốc hội cho thủ tướng mới, nói rằng họ sẽ ngăn chặn Move Forward khỏi việc lên nắm quyền vì vấn đề này.

"Tình cảm của thời đại đã thay đổi," ông Pita nói.

"Tôi cho rằng ngày nay chúng ta có sự trưởng thành và lòng khoan dung để nói về chế độ quân chủ. Thậm chí những người bảo thủ cũng hiểu rằng một nền quân chủ lập hiến cần đóng vai trò nào trong thế kỷ 21

"Chúng tôi giành được phiếu của 14 triệu người. Và họ đã hiểu - điều này rất rõ ràng, nó minh bạch - rằng đó là một trong những chương trình nghị sự mà chúng tôi đã muốn thúc đẩy."

Lãnh đạo Move Forward tin rằng liên minh của ông, hiện nắm 312 trong tổng số 500 ghế trong hạ viện, sẽ có sự ủng hộ cần thiết của 64 nghị sỹ để mang lại cho họ đa số cần thiết.

Các nguồn tin bên trong thượng viện, tuy nhiên, nói rằng sẽ rất khó khăn để đạt được điều này khi mà Move Forward vẫn cam kết muốn sửa luật khi quân; nhưng rằng ít nhất vài thượng nghị sỹ, những người chỉ còn một năm trong nhiệm kỳ không được bầu của họ, cảm thấy bất an về việc phản đối một liên minh vốn đã thắng đa số trong cuộc bầu cử.

Pita Limjaroenrat còn hứa hẹn một chính sách ngoại giao mới.

Dưới sự cầm quyền của các chính phủ do quân đội hậu thuẫn trong thập kỷ qua, Thái Lan vốn được nhìn nhận là không có các quan hệ quốc tế ở tầm cao, khi mà Thủ tướng Prayuth Chan-ocha không mấy mặn mà với chính sách ngoại giao.

"Chúng tôi chắc chắn cần tham gia với cộng đồng quốc tế nhiều hơn nữa," ông Pita nói.

"Chúng tôi phải tái cân bằng. Chúng tôi phải lên tiếng nhiều hơn, và chúng tôi cần đứng về phía trật tự thế giới dựa trên luật pháp. Trong chính sách ngoại giao, không nói ra thì không trọng lượng.

"Và rất nhiều vấn đề của chúng tôi, dù là kinh tế, ô nhiễm không khí hay giá phân bón, đều bắt nguồn từ phần còn lại của thế giới."

Chính phủ của ông, Pita nói, sẽ làm việc chặt chẽ hơn với các láng giềng thuộc Hiệp hội Các Quốc gia Đông Nam Á (Asean) nhằm tìm kiếm một giải pháp cho cuộc nội chiến ở Myanmar, và ông sẽ cố gắng chuyển thêm cứu trợ nhân đạo dọc biên giới Thái Lan - Myanmar.

Các thách thức vẫn còn ở phía trước vị thủ-tướng-trong-chờ đợi trẻ tuổi này.

Vẫn còn sự hoài nghi trong thượng viện, và sự cần thiết đạt được một thỏa thuận với đảng Pheu Thai - đảng chỉ dành ít hơn 10 ghế so với Move Forward và có nhiều nhà đàm phán giàu kinh nghiệm hơn.

Pheu Thai đã yêu cầu các bộ trưởng hàng đầu, và vị trí chủ tịch quốc hội đầy quyền lực, điều mà Pita nhìn nhận như một ưu tiên để hàng loạt dự luật của ông được thông qua.

Đảng của ông Pita được hình thành chủ yếu bởi những người lần đầu ở vị trí nghị sỹ, một số người rất trẻ, chưa vượt qua ngưỡng 35 tuổi để trở thành một thủ tướng, một số khác thì đang phải đối mặt với các án hình sự nghiêm trọng do các hoạt động chính trị trong quá khứ của họ.

Linh hoạt hơn về mặt tư tưởng và có một cách tiếp cận nhẹ nhàng hơn với chế độ quân chủ, Pheu Thai có quyền lựa chọn tham gia một liên minh thay thế bao gồm các đảng trong chính quyền sắp mãn nhiệm.

Move Forward đã loại bỏ một sự nhượng bộ như vậy, giành nhiều phiếu nhờ lời hứa không thỏa hiệp với các tướng lĩnh.

Pita Limjaroenrat cũng không tin rằng không bên nào có thể từ bỏ cái mà ông đang kêu gọi một liên minh trong mơ và hi vọng, bởi vì nó có thể hủy hoại danh tiếng của chính họ.

Ông Pita nhìn nhận những trách nhiệm này một cách nhẹ nhàng, vẫn giành thời gian với gia đình, lạc quan vui vẻ rằng mọi sự sẽ trôi chảy.

"Tôi không muốn giống như những chính trị gia Thái vẫn đấu tranh để giành chức vụ khi đã ở độ tuổi 70, 80," ông nói với tôi.

"Tôi muốn tiếp tục làm những điều này, có thể thêm 10 năm nữa, và rồi sau đó sẽ là thời gian cho những thứ khác."

<https://www.bbc.com>